

JUNY 2011

La Tossa

Una escenificació de cocció de carn dins el XIV Mercat de la Prehistòria
(22 de maig; foto de Manel Alsina)

LA MUNTANYA DEL MARBRE S.C.P.

Taller: Carretera de Vic, núm. 74 - MOIÀ
Tel. 93 820 80 96 - Fax 93 839 91 58
Tel. mòbil 608 192 380 - 629 189 292

MARBRES - PEDRES I GRANITS
SILESTONE I COMPACSTONE

Demani'ns pressupost!

Obert: feiners i dissabtes matí

MOIÀ CUINES
Creació Disseny

Ctra. de Vic, 22-24 - 08180 Moià
Tel./Fax: 93 820 84 93
moiacuines@gmail.com

CUINES PLENES DE VIDA.
TENDÈNCIES ACTUALS EN DECORACIÓ

DISSENY PERSONALITZAT

índex

Editorial	3
Pluviomètrica	5
Vida municipal	5
Castellnou de la Plana	6
Hospital-Residència	8
L'Esplai	9
Primavera al parc de Moià	10
Un nou diccionari	12
Caminades pel Moianès	14
El llop torna al Moianès	15
Biblioteca de Moià	17
Avui continua plovent (conte infantil)	18
Pensaments caçats al vol	19
Curiosa iniciativa	20
Publicacions	25
Pàgines de l'Institut	28
Engrunes d'optimisme	30
Campanades	31
Recordant Maria Vilardell	32
Noticiari	33
Desplaçament a Mauer	37

DIPÒSIT LEGAL B-4501-1983

MOIÀ

JUNY 2011

Any 65 Núm. 719

Redacció: Joies, 11, tel 93 820 81 36

Impressió: Winihard Gràfics, Moià

Fotografies: A. Clotet, C. Illa,

M. Alsina i particulars

LA TOSCA es membre de l'Associació
Catalana de la Premsa Comarcal

LA TOSCA a INTERNET:

<http://www.latosca.org>

latosca@latosca.org

NACIÓ I CULTURA

E/dia 1 de maig, a Roma, va ser proclamat beat el papa Joan Pau II. Aprofitant aquesta avinentesa, creiem oportú de reproduir el discurs que va pronunciar a la seu de la UNESCO (París) el 2 de maig de 1980, ja que els seus conceptes els podem aplicar, en general i fent-hi les adaptacions escaients, a la nació i cultura catalanes.

Si, en nom del futur de la cultura, s'ha de proclamar que l'home té dret a «ser» més, i si, per la mateixa raó, s'ha d'exigir una sana primacia de la família en el conjunt de l'acció educativa de l'home per a una veritable humanitat, cal també situar en la mateixa línia el dret de la nació, cal col·locar-lo alhora en la base de la cultura i de l'educació.

La nació és, en efecte, la gran comunitat dels homes que resten units per lligams diversos, però sobretot i precisament per la cultura. La nació existeix «per» la cultura i «per a» la cultura i així és la gran educadora dels homes a fi que puguin «ser més» en la comunitat. La nació és aquella comunitat que posseeix una història que supera la història de l'individu i de la família. És també en aquesta comunitat, en funció de la qual tota família educa, que la família inicia la seva tasca d'educació, començant pel que és més senzill: la llengua. I així es fa possible que l'home, infant encara, aprengui a parlar per tal d'esdevenir membre de la comunitat que és la seva família i la seva nació. En tot això que ara estic proclamant i que desenvoluparé encara més, les meves paraules tradueixen una experiència particular, un testimoni particular en el seu gènere. Sóc fill d'una nació que ha viscut les majors experiències de la història, que ha estat condemnada a mort pels seus veïns diverses vegades, però

que ha sobreviscut i que ha continuat essent ella mateixa. Ha conservat la seva identitat, i ha conservat, malgrat les divisions i ocupacions estrangeres, la seva sobirania nacional, no perquè es recolzés en els seus recursos de força física, sinó recolzant-se únicament en la seva cultura. Aquesta cultura s'ha manifestat, a causa de les circumstàncies, com a dotada d'un poder superior al de la resta de forces.

El que dic ací respecte al dret de la nació al fonament de la seva cultura i del seu esdevenidor no és, doncs, el ressò de cap «nacionalisme», sinó que es tracta sempre d'un element estable de l'experiència humana i de les perspectives humanistes del desenvolupament de l'home. Hi ha una sobirania fonamental de la societat que es manifesta en la cultura de la nació. Es tracta de la sobirania per la qual l'home és, al mateix temps, sobirà suprem. I, en expressar-me així, penso igualment, amb una profunda emoció interior, en les cultures de tants pobles antics que no han capitulat quan s'han trobat enfrontats amb les civilitzacions dels invasors i continuen essent per a l'home la font del seu «ésser» d'home en la veritat interior de la seva humanitat. Penso també, amb admiració, en les cultures de les societats noves, d'aquelles que es desvetllen a la vida en la comunitat de la nació pròpia —tal com la meua nació es despertà a la vida fa deu segles— i que lluiten per mantenir la seva identitat i els seus valors contra les influències i les pressions de models proposats des de l'exterior.

En adreçar-me a vosaltres, senyores i senyors, que des de fa més de trenta anys us reuniu aquí en nom de la primacia de les realitats culturals de l'home, de les comunitats humanes, dels pobles i de les nacions, us dic: amb tots els mitjans a disposició vos-

tra, vetlleu per aquesta sobirania fonamental que posseeix cada nació en virtut de la seva pròpia cultura. Protegiu-la com la nineta dels ulls per a l'esdevenidor de la gran família humana. Protegiu-la! No permeteu que aquesta sobirania fonamental esdevingui una presa de qualsevol interès polític o econòmic. No permeteu que esdevingui víctima dels totalitarismes, dels imperialismes o de les hegemonies per a les quals l'home no compta sinó com a objecte de dominació i no com a subjecte de la seva pròpia existència humana. Per a aquests també la nació —la seva pròpia nació o les altres— només compta com a objecte de dominació i d'esquer d'interessos diversos, i no com a subjecte: el subjecte de la sobirania que prové de la cultura autèntica que li pertany en sentit propi. ^No hi ha, en el mapa d'Europa i del món, nacions que posseeixen una meravellosa sobirania històrica nascuda de la seva cultura i, amb tot, al mateix temps estan privades de la seva total sobirania? &No és un punt important per a l'esdevenidor de la cultura humana, important especialment en la nostra època, quan és tan urgent d'eliminar les restes del colonialisme?

Les subscripcions ajuden

La Tòxa

ESTACIÓ PLUVIOMÈTRICA DE L'ESCOLA PIA DE MOIÀ

LATITUD 41°48'53" N - LONGITUD 2°5'44" E - ALTITUD 741 m

ABRIL del 2011

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	MÀX.	MIN.	MIT.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	PARCIAL	TOTAL
De l'1 al 10	27'2	8'9	17'1	8	1	1	W	-	
De l'11 al 20	22'9	4'4	11'7	2	1	7	SW	-	
Del 21 al 30	20	7	12'9	1	2	7	W	46	46

Carles Illa i Casanova té establerts els següents serveis d'informació meteorològica per internet: [MeteoMoia: <http://www.elmoianes.net/meteoMoia.htm>](http://www.elmoianes.net/meteoMoia.htm)

Visió del temps en directe: [MeteoMoia_WebCam_Foto.htm](http://www.elmoianes.net/meteoMoia_WebCam_Foto.htm)

El temps que fa a Moià en aquest instant:

[MeteoPublicacioExterna.htm](http://www.elmoianes.net/meteoPublicacioExterna.htm)

Per a contactar: meteoMoia@elmoianes.net

Ple del 27-1-2011

En el ple municipal ordinari del 27 de gener del 2011 es va aprovar amb caràcter inicial el «Mapa d'instal·lacions i equipaments esportius de Moià» en els seus volums 1 i 2.

Ple del 16-3-2011

En el ple municipal extraordinari del 16 de març del 2011 es va aprovar inicialment el «Reglament general d'utilització dels equipaments municipals de Moià».

Ple del 31-3-2011

En el ple municipal extraordinari del dia 31 de març del 2011 es van prendre, entre altres, els següents acords:

— Aprovar l'anex núm. 2 del «Reglament general d'utilització dels equipaments municipals» corresponent a l'espai de les Faixes, com també les tarifes

d'utilització i el document de sol·licitud per a tal utilització.

— Aprovar la denominació de les següents vies públiques de la Zona Industrial del Prat: *Ronda de l'Ocella* (carrer perpendicular a l'avinguda del Prat, situat entre l'illa de referència cadastral 59.88.6 i l'illa 60.87.5), *Carrer dels Paraires* (prolongació del carrer existent amb el mateix nom).

— Expressar el condol per la mort de la Sra. Maria Vilardell i Vihás. Es pren nota de la petició de Joventuts Musicals de Moià de dedicar un carrer o plaça en memòria de l'esmentada senyora.

Ple del 13-4-2011

En el ple municipal extraordinari del 13 d'abril del 2011 es va aprovar amb caràcter definitiu el «Compte general consolidat» de l'Ajuntament de Moià relatiu a l'exercici 2009.

CASTELLNOU DE LA PLANA

Enshem aturat davant d'aquest antic molí senyorial que va ser transformat en un gran casal gòtic. De fet, és impossible passar sense veure'l, amb la seva planta monumental, a la dreta en el sentit de la marxa quan quasi arribes a la capital del Moianès per la carretera que ve de Castellterçol i del Vallès.

Ho fèiem en alguna ocasió per documentar el traçat del rec que alimentava la bassa del molí. També escollíem l'edifici com a fons «cultural» en ocasió d'una ballada de *country* a Moià.

Del lloc hi ha força informació. L'antiga casa forta dita els Molins es convertí, l'any 1381, per privilegi del rei Pere III atorgat a Pere de Planella (camarlenc reial) en castell termenat, que incloïa en la seva jurisdicció el terme de Moià i la parròquia de Marfà. Pere de Planella havia comprat a la corona el mateix any l'antic terme de Clara i la vila de Moià. La

família Planella, que sembla originària del mas Planella de Moià mateix, començà a despuntar a la vila de Moià en el segle XIII i acabà essent una de les grans famílies nobles catalanes i tressorers reials. Entre els seus extensos béns es compten, a més de Castellnou, la castlania de Clara i Rodors, els castells i termes de Castellcir, Granera, Mura, Talamanca i Calders, la castlania de Tona i altres dominis més petits.

Els moianesos es van rebel·lar contra aquest domini dels Planella i, mitjançant una redempció pecuniària, aconseguiren, en 1384, de retornar al domini reial i ser declarats «carrer de Barcelona». Malgrat això, una bona part del terme restà en poder dels Planella i el seu centre jurisdiccional fou Castellnou fins a l'any 1408.

En 1645, Pere de Planella, baró de Calders, Granera, Rodors i Talamanca, i comte de Llar, va vendre Castellnou a la

Castellnou
des de
ponent

Castellnou
des del
nord

família Barrera. Avui es manté encara ben sencer i té detalls, com una cambra subterrània sobre pilars i voltes, que evocuen tot l'art militar medieval.

Fins al segle XVII va ser residència dels seus propietaris,

Atureu-vos, quan aneu a Moià, a contemplar Castellnou de la Plana.

Antonio MORA VERGÉS

Escorxador Comarcal del Moianès

Zona Industrial
Avda. del Prat, s/n
08180 MOIÀ

Tel. / Fax 93 820 80 84
Mòbil 608 44 21 87
Partic. 93 830 09 20

HOSPITAL-RESIDÈNCIA

A bans no arribi l'estiu volem fer un petit resum de les activitats dutes a terme a l'Hospital-Residència de la Vila de Moià durant el primer semestre de l'any 2011.

Durant la Festa Major d'Hivern una colla de nens ens van obsequiar amb el ball dels Garrofins, acompanyats del tradicional Pollo Matapuces. Ens van animar el dinar.

Cap a finals de gener arriba la cavalcada dels Tres Tombs i veiem desfilar els carruatges i participants. Tenim l'ocasió de saludar molt de prop els administradors que, com cada any, col·laboren perquè la festa sigui ben lluïda. Des d'aquí els encoratgem a superar les dificultats i a tirar endavant aquesta bonica tradició.

Les activitats programades continuen a bon ritme: taller de memòria, fisioteràpia individual i gimnàstica, art-teràpia, labors, bingo, grup de cant, projeccions

audiovisuals en pantalla gran (una de les més aplaudides va ser el concert d'André Rieu, de la Toscana italiana). També s'hi projecten les fotografies de les festes de la vila, el Pessebre Vivent, la Festa Major d'Hivern, Sant Antoni, trobada *country*, etc.

Per Sant Jordi, residents i treballadores van tenir roses i petons. Al punt de les onze del matí es va omplir la sala i les residents més decidides van recitar poesies, sota l'atenta mirada de la poetessa moianesa Josefina Pons, la qual, per concloure la diada del llibre, ens va obsequiar amb els seus bonics poemes.

Com cada dia, no va faltar la missa en la diada de la Mare de Déu de Montserrat, oficiada per Mn. Pere Sala i acabant amb el cant del Virolai.

L'endemà vam tenir una fantàstica actuació dels caramellaires.

Quan arriba el bon temps anem d'excursió. Així, a finals de maig es va fer

Actuació dels Garrofins

Les caramelles

una sortida a l'Estany, on una quinzena de residents, ajudats pel personal de la casa i membres de la junta directiva, van gaudir d'una visita guiada al museu, a l'església i al claustre. El matí assolellat hi acompanyava i vam acabar amb un petit aperitiu als jardins del monestir. Després, tots cap a casa a dinar.

Aprofitem l'avinentesa per a anunciar que pròximament celebrarem el dinar familiar i la diada de portes obertes. Us convidem de cor a continuar participant en les nostres activitats i a acompanyar-nos en tot el que fem en benefici de la gent gran del nostre poble. Gràcies per tot.

LA JUNTA

L'ESPLAI

eus ací les activitats de l'Associació de Gent Gran de Moià (l'Esplai), que extraiem del butlletí núm. 173 (abril 2011).

Diumenge dia 3 d'abril a les sis de la tarda, projecció de la pel·lícula *La chica de París*.

Dijous dia 7 del mateix mes, a dos quarts de sis de la tarda, assemblea general ordinària.

Diumenge dia 10 a les sis de la tarda, escenificació de la comèdia *La malaltia de moda*, a càrrec de l'Esplai de Castellar del Vallès.

Dijous dia 14 a Tes cinc de la tarda, conferència sobre «Alimentació saludable per a la gent gran», patrocinat per la Diputació de Barcelona.

Diumenge dia 17 a les sis de la tarda, ball amb Josep Maria d'Avinyó.

Dimarts dia 19, excursió a Montserrat, amb dos autocars, un dels quals restà a la santa muntanya i l'altre portà els passatgers a dinar a Monistrol de Calders.

Diumenge dia 24 a les sis de la tarda, ball amb Raimon.

Diumenge dia 1 de maig, sortida a veure *La passió* d'Esparreguera.

Deixant el butlletí, ens ha arribat la notícia que un grup de l'Esplai va fer, durant els dies 15-20 de maig, un circuit per terres de Salamanca, visitant La Alberca, Pena de Francia, San Martín del Castahar, Salamanca, Mogarraz, Béjar, Candelario, Miranda del Castahar, Ciudad Rodrigo i el parc natural de Las Batuecas. La fotografia adjunta mostra el grup de turistes moianesos.

PRIMAVERA AL PARC DE MOIA

L'aire d'abril és una barreja de fari-gola florida i de romaní, de margaridoies i d'herba nova, de fulles tendres, de poncelles de rosa que comencen a esclatar, de violes, de lilàs, de terra mullada per la pluja, de sol que escalfa els sembrats. De vida nova! Ensumant aquest aire engrescador, he anat al parc disposada a fer una bona passejada.

La tarda del diumenge era tèbia i el parc estava pràcticament buit de gent. Quin estol d'arbres lluitant per veure qui serà més alt! Encara la majoria no tenen fulles, quasi tots estan coberts d'un borrisol verd clar. Quan vindrà l'estiu, quin goig perdre's per aquests camins ben resguardats del sol, quina frescor sota aquest sostre de fullam tendre!

Passant davant l'Esplai, es veia només la part superior de la gent asseguda a les taules del bar que feien el cafè o jugaven al dòmino. Tots els caps eren blancs. Segurament esperaven l'hora de baixar a veure la pel·lícula. És bonic tenir un lloc on la gent gran es pugui reunir, parlar i fer-se companyia.

Més enllà he visitat els dos cignes que majestuosament nedaven tot voltant l'estanyol. He estat una bona estona repenjada a la barana del pontet, admirant la seva elegància, els seus moviments harmoniosos i plens de gràcia. Hi havia

també unes quantes tortugues silencioses i quietes que semblava que no hi fossin. Ni un moviment he pogut detectar malgrat haver-les mirades durant molta estona.

A l'altra banda de l'estanyol, al peu de la cascada, on hi havia els peixos no fa gaire temps, un altre habitant estava enfilat dalt d'una pedra considerable, una mica ensopit. Era un ànec gros, pintat de marró i beix, que per beure aigua havia d'allargar el coll amb desmesura, ja que amb prou feines hi arribava, i bevia molt sovint. Vaig pensar tot seguit que s'havia refugiat en aquella pedra alta, lluny dels cignes, perquè no li eren amics. ^Era de debò aquesta, la situació, o eren imaginacions meves?

Meditant el que va representar el parc per a mi durant la meua infantesa, m'he vist jugant a fet, corrent per atrapar o perquè no m'atrapessin, bevent aigua de la font tot mullant-me cara i mans després de la calorada, berenant amb el pa i xocolata de cada tarda sense parar de saltar de la glorieta a la font i de la font a la glorieta.

Més tard m'he vist remant dins la barca que, durant poc temps, va ser l'esbarjo del jovent. Quan explico que a l'estanyol hi havia una barca, tothom queda parat. Doncs sí, jo vaig aprendre a remar allí. I que bé que ens ho passà-

vem! És clar que en aquell temps poca cosa ens feia gaudir, però sí que la barca de l'estanyol del parc va ser un esdeveniment quan jo tenia pocs anys.

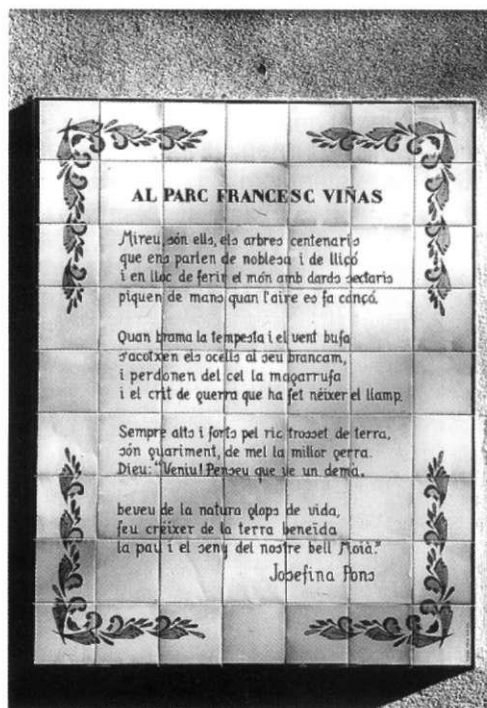
Al peu de l'escaleta que puja a la font hi ha un monument. Diu: «A Mn. Josep Estevadeordal i Vall-llobera (1904-1972). Promotor de l'espiritualitat, la cultura i l'esport. 50è aniversari del periòdic local "La Tosca" fundat per ell». Mn. Josep Estevadeordal va ser la primera persona que em va demanar la meua col·laboració a LA TOSCA, després d'haver presentat un treball que guanyà el primer premi l'any 1949 en el concurs literari patrocinat per l'esmentat periòdic local. Encara guardo el pergami corresponent, juntament amb el llibret que es va publicar més tard amb els treballs premiats els anys 1948 i 1949. Mn. Estevadeordal era un capellà que es va avançar al seu temps. Quan deia missa portava unes magnífiques casulles, que ara són completament normals però que llavors eren una innovació. Deia la missa amb molta devoció. Va despertar Moià, encara adormit per la guerra civil i pels tristos anys de la postguerra. Des d'aquí, el meu càlid record i també el meu homenatge a mossèn Josep i a tots els qui han sabut continuar la seva obra durant tants anys. Com es pot comprovar, parlo de seixanta anys enrere, més o menys.

Fa molt temps també, el meu pare em va ensenyar on s'amagaven les violes del parc. No me'n deixava agafar ni una i jo en volia fer un ram tant sí com no. Al final em va dir: «Va, agafa-les amb molta cura; al cap i a la fi si les troba algú altre potser arrencarà la mata i tot i llavors s'hauran acabat les violes.» Doncs bé, vora l'estanyol i també baixant cap als jocs dels infants, vaig tenir l'alegria de veure'n moltes. Aquelles mates amagades s'han convertit en un estol de flors a la vista de tothom, fresques i gemades, que confirmen l'arribada de la primavera.

He continuat la meua passejada deixant-les amb recança i sense gosar

arrencar-ne cap perquè tothom pogués gaudir-ne. He arribat als jocs d'infants i allí les veus dels petits es barrejaven amb el piular dels ocells. Ot el Bruixot, el personatge creat pel nostre gran dibuixant Picanyol, vigilava seriós tot el territori infantil i uns arbres immensament grossos, tots florits, semblaven fer un sostre damunt les corredisses i els saltirons dels infants. Les flors dels arbres eren semblants a les dels cirerers, blanques i apomellades, però eren massa alts per a ser-ho. Després de mirar-los llargament, no he sabut posar-los el nom. Això sí, m'he emportat tota la seva esplendor.

Una mirada al meu enamorat Francesc Vihas i me'n pujo costa amunt, com diu la cançó. El meu camí de tornada l'he fet també passant prop de les violes i, com que l'ànec pintat de marró i beix m'havia deixat un xic consirosa, he tornat a travessar el pontet de l'estanyol per veure si encara era al mateix lloc. Doncs sí, enfilat damunt la pedra i bevent aigua continua-

ment, semblava que el temps no hagués passat. Tot prosseguia igual: els cignes amb el seu nedar aristocràtic, tan blancs, tan pacífics, tan decoratius; les tortugues, sempre immòbils, i l'ànec, arraulit al seu racó, apartat de tothom, amb el seu posat tan trist.

La biblioteca està situada en un lloc molt adient. Llegir i gaudir del parc és un present del cel. En passar per davant l'edifici he tingut la sorpresa de trobar a la façana posterior una ceràmica molt boni-

ca amb un poema de la poetessa Josefina Pons, un homenatge als arbres centenaris que són la joia d'aquest jardí (vegeu LA TOSCA del desembre passat, p. 20, i la fotografia adjunta).

Pocs pobles tenen un parc com el nostre. Aneu a trobar-hi la primavera. Aneu a passejar-hi, perquè val la pena. Potser tindreu la sort de veure nedar l'ànec trist al costat dels cignes.

M. Teresa CALVET

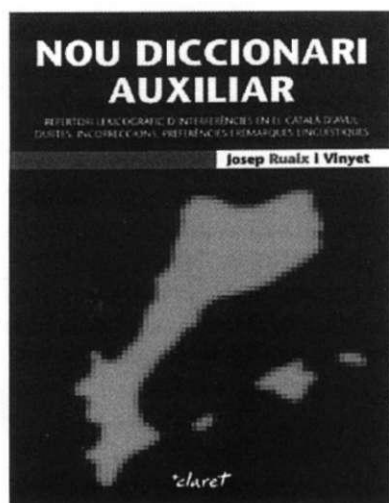
UN NOU DICCIONARI

El gramàtic moianès Josep Ruaix i Vinyet és l'autor d'un *Nou diccionari auxiliar*, el qual conté un extens repertori lexicogràfic d'interferències en el català d'avui i de dubtes, incorreccions, preferències i remarques lingüístiques, seguint l'ordenació alfabètica d'entrades. La intenció de l'obra és oferir, en un sol volum, un diccionari de barbarismes posat al dia i elaborat amb criteris moderns (d'acord amb una informació objectiva i matisada) i alhora un diccionari de dubtes lingüístics que es presenten a l'usuari de la llengua.

Han passat quinze anys d'ençà que el mateix autor publicà el *Diccionari auxiliar*

(1996), llibre que, durant tot aquest temps, ha fet un bon servei a la correcció i millora de la llengua catalana. Ha estat una eina útil. La nova edició és una reelaboració, actualització i ampliació d'aquella obra ja exhaurida.

Avui un diccionari de barbarismes i de dubtes posat al dia continua essent necessari, perquè conté informació que no es troba ni en un diccionari general ni en cap diccionari bilingüe. En podríem donar molts exemples; en posarem tan sols una petita mostra d'entre el reguitzell dels començats amb la lletra a. Imaginem que el qui parla o escriu dubta si, en català, és correcte el mot *abasteixement*, mot que no apareix en un diccionari general (i que, per tant, sospita que no és correcte, però no encerta a trobar el mot corresponent) i no li ve al cap l'originari mot castellà; el *Nou diccionari auxiliar* li resol la qüestió: «(cast. *abastecimiento*) *m* abastament, abastiment, proveïment, etc.» Un altre exemple: es pot dir *roba d'abric*? (de fet, se sent a dir, sobretot en alguns mitjans de comunicació); però està bé de dir-ho així o hi ha una altra forma més tradicional i preferent? Vegem aquest diccionari: «**d'abric**. És un castellanisme l'ús d'aquesta locució determinativa (cast. *de abrigo*) en lloc de la combinació *d'abrigar*. En català, el subst. *abric* té un sentit més concret, de

cosa, i no s'ha de fer servir com a nom d'acció.» Encara un parell d'exemples més: 1) *autenticar* o *autenticar*? Segons aquest diccionari: «**autenticar, autenticació** Variants secundàries (la primera, admesa pel DIEC i el GDLC; la segona, pel GDLC) de *autenticar, autenticació* (cf. cast. *autenticar* o *autenticar, autenticación*).» 2) «¿És *Azerbaijan* i, el gentilici, *azerbaidjanès -esa*? Doncs, d'acord amb aquest diccionari, no: «Grafies incorrectes per *Azerbaidjan, azerbaidjanès -esa*.» I així podríem anar continuant.

Resumint: en el *Nou diccionari auxiliar* hi trobem la correspondència correcta de molts barbarismes (tenint en compte les obres més importants publicades darre-rament), la solució de molts dubtes, d'una colla d'incorreccions, les preferències entre variants o sinònims i l'explicació sintètica i remarques sobre molts aspectes lingüístics.

Josep Ruaix és un mestre de la llengua; ho avala el reconeixement de la seva extensa bibliografia (de 1968 ençà), elaborada amb intel·ligència i perseverant dedicació.

Com ja vam assenyalar en un altre article, el nostre autor té una forma de treballar cíclica, ordenada, metòdica. Passa de l'anàlisi a la síntesi, i viceversa: primer observa i anota els punts conflictius o, simplement, nous de la llengua; a continuació els estudia detingudament, en profunditat i amb tot luxe de detalls i des de diferents angles o punts de vista;

després de pensar-s'hi molt, publica el resultat de la seva continuada recerca, el fruit madur de les seves investigacions lingüístiques (sempre en documentats articles o llibres). Un cop acabada l'anàlisi (val a dir, la divisió de les dificultats que hom examina en tantes parts com calgui per a resoldre-les millor), l'autor cerca la síntesi, la concreció, les solucions pràctiques i operatives —tasca en la qual reïx com un gran mestre, reconegut ja de bona hora, concretament d'ençà de la seva primera aportació, *El català en fitxes*. Ara torna a demostrar la seva habilitat per a la concreció en aquest *Nou diccionari auxiliar*.

Quan té la síntesi feta, sorgeixen nous elements —la llengua és en evolució constant— que demanen nous estudis analítics, i és el mateix observador atent que els detecta el qui els estudia, en llur complexitat, fins a treure l'entrellat del problema, abans de servir-los, ja resolt, al gran públic; aquest lingüista no publica dubtes (els té al calaix, o dins l'ordinador), sinó que sols publica solucions.

Amb discreció, tenacitat i lucidesa, Josep Ruaix treballa cada dia per la llengua catalana, per una llengua noble, no embastardida ni aduiterada per mots o expressions forasters innecessaris, però alhora posada al dia perquè sigui un mitjà expressiu útil en els moments actuals. La seva obra és el resultat eficaç i oportú d'una gran dedicació.

Carles RIERA

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

Visites diàries

CAMINADES PEL MOIANÈS

Continuant el cicle de caminades curtes per diferents llocs del Moianès, que organitza Rivendel, el dia 8 de maig es va fer la cinquanta-setena caminada. A les nou del matí sortirem des de la plaça Catalunya o dels ànecs, de Moià, una colla de caminaires. Vam anar pels carrers Onze de Setembre, Miquel Vilarrúbia, Torras i Bages, Camí Ral de Vic i Dr. Oriol i anàrem a sortir al camí del Molí Nou de Passareu.

Prosseguint la marxa, vam passar pel costat de la casa, que deixàrem a la nostra esquerra, i llavors travessàrem la riera de Passareu. Passant pel costat de l'embassament, anàrem fins a l'envista del salt que hi ha a la seva cua.

Llavors vam girar a la dreta per l'antiga drecera del Riu i, tot pujant, anàrem a

sortir al pla de les Escopetades. Allà vam girar a l'esquerra pel camí del Riu i pujàrem fins a passar pel costat del roure gros del Riu, que vam deixar a l'esquerra, i arribàrem al revolt que ens conduiria fins a dalt la bassa del Riu.

Nosaltres, però, vam prendre un camí de desemboscar que arrenca en aquell revolt i vam seguir-lo fins al seu acabament. Anàvem en direcció nord-est. Acabat el camí vam continuar per un corriol força emboscat que, després de fer-nos fer giragonses per l'obaga i travessar un parell de torrents, ens féu arribar a la drecera del Molí de la Crespiera i la Crespiera.

Vam girar a la dreta pujant sempre, cap a la Crespiera, per passar pel costat de les restes de la casa, que deixàrem a la nostra esquerra, i continuar pel camí

Els caminaires prop del Molí Nou i de l'embassament

de la casa i seguir-lo fins a una feixa en què el camí gira cap a llevant. Nosaltres vam girar cap al nord tot seguint corriols de vaques fins a arribar a prop del nou cobert del Pla Traver. El vam deixar a la dreta i vam prosseguir amunt fins al dolmen del Puig Rodó. Al seu voltant vam esmorzar i, després de fer-nos una fotografia del grup, ens varen explicar una llegenda.

Lavors vam emprendre el retorn baixant pel camí de la Crespiera fins a deixar les restes de la casa a la nostra dreta. Continuàrem baixant per la drecera del Molí de la Crespiera, arribàrem al molí i baixàrem per l'antiga escala de cargol; és una llàstima que tot sigui tant brut i deixat.

Seguint el camí per la vora de la riera de la Crespiera vam anar baixant per després travessar-la i pujar pel camí ample fins a la casa del Riu. La vam deixar a la nostra dreta i anàrem a beure aigua a la font que hi ha a pocs metres de la casa. No rajava gaire vist altres vegades que hi hem passat.

Vam continuar baixant pel camí de la casa fins al pla de les Escopetades i d'allà, pel mateix camí que havíem fet a la pujada, passàrem prop del Molí Nou i arribàrem al carrer de Passareu, on ens vam acomiadar fins a la pròxima caminada, que serà pel juny, suposem, i que ja veurem per on ens portarà.

Sebastià PADRISA

EL LLOP TORNA AL MOIANÈS

No solo han aparecido algunas manadas de lobos en estas comarcas; también se han dejado ver algunos de ellos, por cierto bien osados, en varios puntos de las provincias catalanas. En las inmediaciones de Castelltersol en una noche degollaron a varios perros

y algunos días antes habían asaltado un rebaño en mitad del día.» Així referia la premsa, el juliol de 1853, una de les darreres referències sobre la presència del llop al Moianès. Si bé a l'Estany encara hi ha constància d'una campanya contra els llops'cap a l'any 1890, tot

Aspecte general de la sala de la conferència

Els conferenciants

fa pensar que la vida del llop al Moianès havia desaparegut gairebé del tot durant la segona meitat del segle XIX.

Fins a la primavera-estiu del 2002, quan alguns ramaders denunciaren atacs sospitosos a ovelles i algun vedell, fets que es repeteixen durant els anys següents. Però que l'autoria d'aquests fets sigui responsabilitat del llop, no s'ha pogut comprovar científicament fins després del 25 de novembre del 2010. Aleshores, les mostres genètiques de l'atac que aquell dia patí a Castellterçol el ramat del pastor Dirk Madriles, matant i malferint algunes ovelles, així ho han constatat.

Les notícies sobre el retorn del llop a la nostra comarca han suscitat moltes qüestions: està de pas o ha vingut per quedar-s'hi?, això té relació amb la qualitat del nostre paisatge i la biodiversitat?, calen precaucions per part de ramaders i persones que freqüenten el medi natural? Aquestes preguntes han estat plantejades per l'Associació Cultural Modilianum a l'hora d'organitzar una sessió d'estudi i informació sobre el tema, que va tenir lloc a l'auditori de Sant Josep el divendres 27 de maig a les vuit del vespre.

En una sala que omplien unes cent cinquanta persones, Gabriel Lampreave i

Jordi Ruiz-Olmo, tècnics del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya, desgranaren durant gairebé dues hores tot el procés d'identificació i verificació de la presència del llop a Catalunya, sobretot a la serra del Cadí, des d'on se n'han detectat alguns moviments puntuals cap a les Guilleries i el Moianès. Els ponents destacaren que els llops eren d'origen italià vinguts de França (i no llops procedents de la mateixa península Ibèrica), que es tractava d'individus concrets (en total s'han identificat un mínim de tretze exemplars diferents, dotze mascles i una femella, amb un màxim de cinc individus diferents per any), que no formen grups familiars i, per tant, no tenen de moment per si sols capacitat de reproduir-se. Això els fa concloure que, malgrat que s'ha confirmat la presència de llops a Catalunya, aquesta presència encara és episòdica i no estable.

Lampreave i Ruiz-Olmo també volgueren deixar clar que la presència del llop no constituïa cap perill per a les persones, tant pel poc nombre d'animals detectats com per la seva tendència a evitar el contacte amb humans. Per a la ramaderia el perill és una mica més gros, però les pèrdues actuals de caps de bestiar

produïdes pel llop són molt menors que les que tenen per causa atacs de gossos salvatges. A més, des que la Generalitat de Catalunya reconegué, el 12 de febrer del 2004, el retorn del llop a Catalunya, l'administració s'ha de fer càrrec de les indemnitzacions produïdes pels atacs d'aquests animals.

Els assistents a la sessió informativa organitzada per l'Associació Cultural Modilianum foren obsequiats amb un full

elaborat per la mateixa entitat titulat *Notícies històriques sobre la presència de llops al Moianès* i amb el número 2 de *MO: la revista publicitària del Moianès*, editada per l'Estudi Macarró, en la qual un dels ponents de la sessió, Gabriel Lampreave, publica l'article «El llop al Moianès», al qual remetem a tothom qui estigui interessat en la qüestió i no vagi poder assistir a l'acte del dia 27 de maig.

BIBLIOTECA DE MOIA

El dilluns dia 2 de maig vam tenir tertúlia del Club de Lectura amb la mm presència del poeta Josep Fàbrega i Selva. Es van comentar especialment els seus poemaris titulats *D'aquí estant (no) es veu el Mar i Bages*. Aquest autor ens guià sobre l'art de crear els poemes d'origen japonès anomenats haikús, que apareixen en el recull *Bages*, i ens bressolà del mar al secà a través dels versos de l'altre recull.

Al llarg de la setmana del 16 al 22 de maig ens hem adherit a la Setmana de la Prehistòria, coincidint amb el mercat prehistòric que organitzen des del Museu i

les Coves del Toll. Així hem tingut una mostra de llibres sobre aquella època de la humanitat i un taller sobre activitats d'aquell període.

L'any passat vam iniciar una col·laboració amb l'Escola Municipal de Música, que vam batejar amb el nom de «bibliomúsica»: contes musicats, a càrrec d'alumnes i professors. Fa un any van interpretar-nos «La llegenda de sant Jordi», i aquest divendres dia 27 de maig ens van obsequiar amb la cantata «La fada Dringuen Dingue», que tingué molt èxit. Des d'aquí, felicitem els cantaires, els músics i el narrador.

Un aspecte de la sessió de «bibliomúsica»

AVUI CONTINUA PLOVENT!

(conte infantil)

Avui continua plovent, després de no sé quants dies. En començo a estar una mica tipa! No puc sortir al carrer a jugar, que és el que més m'agrada.

Si almenys tingués un amic per a jugar aquí a casa, podríem jugar a fet i amagar, per exemple. La darrera vegada que hi vam jugar em vaig ficar a la banyera i no hi havia manera que em trobessin; es pensaven que havia marxat fora de casa i jo, com que no volia donar-los cap pista, no deia res de res, i sols tenien feina a buscar pertot arreu.

I si fes un trencaclosques? Quin? Un d'aquells de les peces grosses de setze. De seguida el tindré fet. No el trobo. Però mira què hi ha aquí, el primer trencaclosques de quan jo era petita, un d'aquells de cubs grossos que, a mesura que el vas girant, van sortint parts dels diferents dibuixos que s'han d'anar construint.

De sobte, una de les figures em diu amb veu decidida: *Com és que feia tant de temps que ningú no em treia per a jugar? Ja n'estava ben tipa, perquè quan em vas guardar em vas posar una caixa molt feixuga al damunt i he quedat més pla que un full de paper. Quan m'has agafat, no m'ho creia! He pogut redreçar-me, inflar el ventre, veure la llum del sol i, sobretot, no haver d'aguantar aquell diantre de caixota damunt de la meva ossada!*

M'he posat a fer aquell trencaclosques de quan era petita i, com que no tenia la mostra, m'ha costat un xic saber de qui formava part cada tros. A més, aquell caram de senyor xerraire no parava d'anar-me dient que no es podien abandonar les joguines d'aquella manera, que quan no hi volguéssim jugar més les donéssim a algú que encara les pogués fer servir, que què ens havíem pensat, que d'aquesta manera les deixàvem per

inútils; a més, les joguines sols tenen sentit si els nens hi juguen... Se m'ha enfadat moltíssim quan l'he posat en un quadre que no tocava (però la veritat és que hi quedava bé i tot).

Amb bastant d'esforç i amb aquella veu EMPIPADORA que no parava, he fet totes les diferents cares del trencaclosques. Mentrestant em va fer un discurs sobre la necessitat de reciclar, que és així com se'n diu del reaprofitament de les diferents coses, en aquest cas de les joguines, un cop els nens de la casa ja han crescut i no les fan servir per a jugar, perquè així altres nens les puguin continuar utilitzant sense haver-ne de comprar de noves.

Després de tant donar-me la tabarra, m'ha vingut al cap un trencaclosques d'encaixos, d'aquells que cada peça té un agafador per a poder-les posar i treure fàcilment. A més, tenim una cosineta que l'hi podríem regalar, perquè és just per a la seva edat i a casa ja fa temps que el tenim arraconat.

El vaig portar a la mama i li vaig explicar la meua idea. Se'l va mirar i remirar, perquè estava pintat i guixat pertot arreu. Finalment em va dir que podíem provar-ho. El primer pas era rentar-li la cara amb aigua i sabó, pel davant i pel darrere, fregant totes les taques i racons.

Mentrestant l'home del trencaclosques estava contentíssim i se sentia a riure tot sol de tant en tant.

Un cop net i sec, encara quedaven guixerots que no marxaven. Els vam fregar no sé amb quin líquid i gairebé es van esborrar del tot. Després de tanta mullena, part de la fusta es va desenganxar i el meu pare ho va encolar. Amb tant fer i desfer semblava gairebé nou, si no fos per alguna ratlla que encara hi quedava. La mama amb molta traça i un

retolador va fer-hi algun dibuix per dissimular-ho. Va quedar d'allò més original.

A la mare de la cosineta li vàrem haver de dir més d'una vegada que era reciclat, perquè no s'ho creia.

Ho vaig anar a explicar al senyor «tabarra», que em va felicitar d'allò més i

esperava que fes el mateix amb tota la resta de les joguines.

Jo volia que tornés a ploure de valent, a veure si em tornava a passar una cosa tan important com aquella.

Dolors MAS PARÉ

PENSAMENTS CAÇATS AL VOL

La pubertat és l'edat en què un deixa de fer preguntes i dubta de les respostes.

La puntualitat és una virtut que no es valora gaire perquè encara no hi ha ningú per a valorar-la.

En general els sants són una gent perseguida durant la vida i valorada després de la mort.

No pots ser feliç del tot si encara no has fet feliç ningú.

El qui ens enganya i calumnia és més empipador que un lladregot.

És més fàcil de perdonar les ofenses que no pas els menyspreus.

Els casats haurien d'estar molt contents que el cònjuge tingués defectes, perquè una persona sense defectes és un perillós observador.

És possible que els feliços siguin rics; el que és impossible és que els rics siguin feliços del tot.

La millor ornamentació és tenir seny.

La religió no és cap dificultat per als humils, suposa moltes dificultats per als orgullosos i és insuportable per als vanitosos.

Sebastià CODINA
(«Vacarisses», juliol 2009)

BARCELONA: C/ Ter 12-14 (Pol. Ind. CAN CALOPA) • ☎ 936 747 112 Fax 935 894 393 • ✉ Apdo. (P.O. Box) 60 • 08174 SANT CUGAT DEL VALLÈS (Barcelona)

 GAS-OILS ROVIRA, S.L. CALEFACCIONS - INDÚSTRIES AGRÍCOLA	MOIÀ Avda. Zona Industrial, s/n Tel. 830.12.25 AVINYÓ Antoni Pont, s/n Tel. 838.72.78 CALDERS Crta. de Manresa Km 18,4
	

CURIOSA INICIATIVA

Casualment, aquest mes tenim per oferir als nostres lectors dos articles sobre un mateix tema.

Resulta que el pintor moianès, ara ja jubilat, Josep Maria Casacuberta i Guzmàn, ha anat formant com una mena de museu a casa seva amb tot de records i curiositats. Doncs bé, recentment l'han visitat el nostre redactor Joan Riera i la nostra col·laboradora Agustina Cantó, els quals ens conten les seves impressions. Les fotografies que il·lustren aquests articles són de Carles Illa. Telèfon de contacte del propietari d'aquest museu: 657 335 342.

PETIT MUSEU DE RECORDS DE JOSEPM. CASACUBERTA

En un dels carrers més típics de Moià, concretament en el número 17 del carrer

de la Tosca, hi ha un espai digne de visitar. Hem quedat admirats de veure la quantitat d'objectes antics, animals dissecats, pedres tosques entremig d'un saltant d'aigua, detalls i records de viatges a l'estranger, efectes de llum... que són el viu reflex de tota una vida d'un artista inquiet, detallista, observador i bon compilador. En efecte, en Josep Maria Casacuberta ens ha obert les portes de casa seva un diumenge al vespre. Però deixem que sigui ell qui ens ho expliqui tot.

Tòf el que hi ha aquí són records meus i jo et puc dir d'on han sortit. Aquesta casa, que és vella i atrotinada, m'agrada d'anar-la decorant. Així que hi entres, ja veus aquest sostre, tot de roure, que és una cosa que avui dia ja no hi és gairebé enlloc. Aquí a l'entrada hi tenia els pots

de la pintura, ja que sempre havia fet de pintor. Molta gent m'han dit com m'ho he fet per a tenir la idea de col·locar bé tot això. Jo els contesto que és molt fàcil, ja que vaig començar de pintor amb l'Abancó, i els Abancó són artistes (tant el Joan com el Pere). Vaig pintar centenars de cases amb ells, i veia que valoraven coses. Vaig anar agafant aquest instint. Em vaig casar amb la Lúdia l'any 1962 i a partir del 1967 vaig començar a recopilar coses. De mica en mica hi vaig anar agafant més afició i em vaig anar engrescant.

Mira: col·leccions de caps de mistos de l'any de la picor, de clauers, de monedes... També et puc dir que vaig treballar a la casa del Dr. Navarro, que era un oculista molt famós, i un dia la seva senyora em va donar les condecoracions que li havien donat a ell, i jo les tinc aquí exposades. D'altra banda, com que he viatjat molt, tinc records que he portat de tot arreu. Em van donar un cap d'un jivaro (individu d'un poble indígena d'Amèrica del Sud) que no sé si és de trampa o no (els cabells i la pell són humans); jo el tinc col·locat dins aquesta vitrina i em fa gràcia. Les ceràmiques i gerres tenen el seu valor. Llavors pots veure aquestes aixetes antigues i de tots els models, que les vaig anar polint i són posades de manera que figuren un quadre.

Quan vaig anar al Japó vaig dir: «Vull una espasa de samurai!» Em feia il·lusió, perquè quan jo era jove van fer unes pel·lícules com Guadalcanal o Iwo Jima i veies els americans a la guerra del Pacífic que, quan agafaven l'oficial japonès, el primer que li requisaven era l'espasa. Per a ells era com un trofeu. La feina va ser meua per portar-la cap a Espanya, perquè d'armes no se'n poden dur; sort que em van fer un paquet molt ben fet i el vaig poder passar.

També pots veure aquest «mundo» (bagul) antic, completament restaurat, i una taula feta d'un tronc de plataner. Pots observar les fotografies antigues

dels meus pares i del meu germà, que ara fa un mes que es va morir, a noranta anys. Com que són antigues i familiars, i aquest petit museu és de records meus, per això ho he posat aquí. També hi tinc coses que he portat del Pakistan... i, un cop ben col·locat, fa que la gent quan entra aquí quedi parada. Pots veure un conjunt de serres i pistoles antigues, aquestes claus velles. Aquest ganivet és de l'any 1758. Una placa o matrícula antiga de carro d'abans de la guerra; aquest sant Jordi que veus és de ceràmica, fet a la Bisbal d'Empordà (puc dir que és únic, fet per un artista).

Com que jo havia estat caçador de porc senglar, tinc tota aquesta colla d'ullals de senglar aquí ben posats, que també adornen aquest tros de paret. Tinc moltes bombetes: entre la casa i tot el museu, cent cinquanta, algunes de colors, però les he posades de baix consum, i si et mires el comptador veuràs que gairebé no es mou. En aquesta altra sala hi ha un cudú (animal de la família dels bòvids) dissecat, un cap de senglar i altres animals que travessen l'Àfrica, que n'hi ha a milers. Pots observar també aquest conjunt de ràdios antigues i aquest llibre ple de programets de les pel·lícules que feien quan jo era petit. N'hi ha que tenen cinquanta, seixanta, setanta o vuitanta anys. Llavors feien el Nodo. De programets n'hi ha que valen una fortuna, perquè no se'n troben. La Merche em va donar tota una colla de discos de pedra que eren de l'Enric Pedrals: hi ha òperes, etc. Jo els he exposat amb una escaient decoració. També hi tinc un tocadiscos vell que encara va. Algunes de les peces més antigues que tinc són aquests «morunos» de l'Alhambra de Granada.

Anant al bosc a caçar, en una època que van canviar la línia d'alta tensió que va de Manresa cap a Girona, aquella que passa per l'Estany van suprimir els aïlladors de porcellana pels de vidre, i amb el Kubala en vam trobar de tirats per terra i ens els vam emportar. Ara n'he fet una

columna que fa bonic (el que hi ha entre aïlladors és d'aram); a dins del de dalt de tot hi he posat fruits secs per decorar-ho encara més. La sala que jo considero la reina és la cort de la mula amb la menjadora. També anant a caçar he trobat fòssils i cargolines que, posats aquí, ressalten. Mira: semblen les muntanyes de Montserrat. Hi tinc aquesta roda de carro antiga, plats, esquelles, clemàstecs, un rusc antic de bona fusta que té molts anys (més tard ja van sortir les caixes). Llums d'oli, peces de plata que em va donar la senyora d'una casa que vaig pintar.

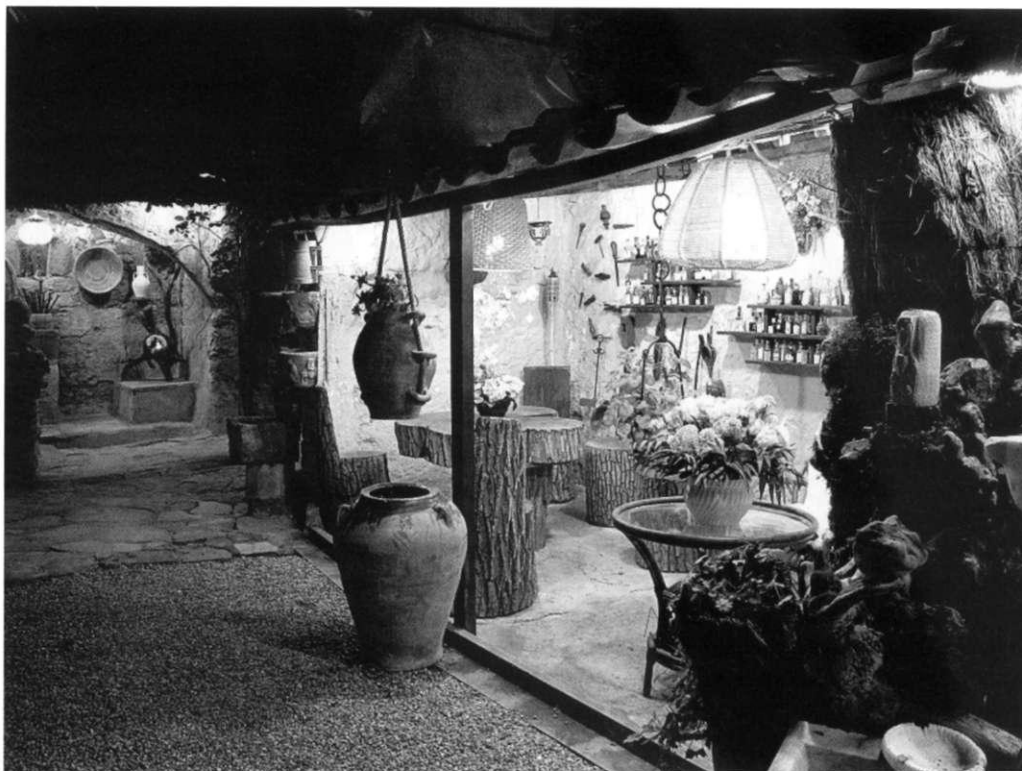
De jovenet vaig estudiar l'esperanto: hi anàvem al carrer del Forn (allà hi havia dues estàtues de terracota d'un tal Font i me'n van donar una); és treball manual. També hi tinc aquests golfos antics i una finestreta petita que per a mi té història.

Aquí a Moià, a l'hospici (allà darrere el pont de sota l'església), hi havia una porta i una finestreta, i cap a l'any quaranta-sis uns vailets van matar els peixos del parc i el Pep nunc! va tancar la canalla a l'hospici. Llavors jo, que era petitó, vaig anar allà sota el pont i, com que hi havia aquesta finestreta oberta, uns de més grans em van agafar i, fent broma, em volien ficar a dintre. Però aquesta finestreta em va quedar gravada. Dels records que tinc, un dia passant per allà hi havia un parell de guàrdies civils amb les capes i una dona d'aquí Moià donava menjar a un home que estava allà fora emmanillat. Imagina't si m'hi vaig fixar bé, que recordo que aquella dona li paixia sopa de carbassa. Tot això a mi em porta aquests records. Un dia amb el Josep Farràs i Rovira vam trobar aquesta porta tirada amb la runa del darrere del cementiri; amb ell vam poder tallar aquesta espitllera i des de llavors la tinc aquí. També hi tinc forrellats antics, uns golfos impressionants, una trema de pescar que simula una teranyina. Tot és buscar-hi el detall. Hi tinc un volant de segar, amb Tesclopet, i unes proteccions de fusta

que s'hi feien per a portar-los, ja que eren eines molt afilades. El meu pare i el meu sogre eren segadors i això és un record important per a mi.

Hi he passat moltes hores, però és una feina agradable i m'he trobat que, com més ho faig, més bonic ho trobo. Al darrere de la casa, a fora, hi ha un arc de pedra amb tot d'eines de pagès: forques, arpiots per a arrencar les patates... que, combinat amb els llums, fan més efecte, sobretot quan és fosc. Aquests claus que veus aquí són de ferro forjat i els vaig treure de la fàbrica antiga de cal Comadran; les bigues de dalt estaven clavades amb aquests claus, fets a mà, i jo n'he fet un ram de clavells.

L'any 1967 vaig fer una cascada, però em va passar un cas curiós: un cop feta vaig engegar l'aigua i no em feia soroll (l'aigua baixava morta) i de mica en mica hi vaig anar posant pedres i entrebancs perquè l'aigua piqués. Aquest roc el vaig trobar al pla del Boix i, un cop girat, vaig veure que tenia tot aquest treball magnífic; jo me'l miro i penso que això és una obra d'art de la naturalesa. Més coses: una altra roda de carro de dalt a Galícia, destrals antigues que feia servir el meu pare per a anSr a pelar pins, una maça, uns tascons... Aquí, el meu sogre hi tenia un hort. Hi ha una altra saleta amb aquest om que era davant de les Faixes, que els van tallar tots. El Pep del Salt em va fer aquesta taula en forma de trèvol i els quatre seients. Hi ha aquesta pica, un cap d'una finestra antiga, una berruga d'un pi que sembla una tortuga, una col·lecció d'ampolles petites de licor, una soca d'olivera del Solà Sabruneta, que va ser exposada en una fira de Moià on jo tenia animals. Tot està lligat amb una herba especial que fa molts anys que hi tinc i que no es pot trepitjar, però que és molt maca perquè va fent raconets. Abans, a tot l'espai que ocupa aquesta sala hi tenia una gàbia d'ocells amb perdis, tudons i altre bestiar feréstec, com tórtors, àligues..., però llavors la vaig

treure. Ara hi ha aquests jous de bou antics, un garbell de pell que era per als ciurons; aquests rocs servien de contrapès per als telers de mà. És un espai acollidor. Els molinets, quan fa vent, es mouen, i aquestes torxes antigues les encenc quan ve algú (encara van amb oli). Fan molt fum, però té la seva coseta de màgia. Ara ho tinc cuidat perquè em vagi.

Nascut al davant de cal Fideuer, a cal Trenzilla, el Josep Maria Casacuberta és un home de conversa fàcil i de parlar ràpid. Li desitgem que per molts anys pugui gaudir d'aquest seu petit museu de records. No us el perdeu!

Joan Riera

UN MUSEU AL CARRER DE LA TOSCA

Moià és una caixa de sorpreses. On menys t'ho penses et trobes amb relíquies del passat o del present i et quedas meravellada de la vena artística que por-

ten alguns moianesos i que mai no hauria endevinat.

Un capvespre d'abril en Josep Maria Casacuberta ere convidat a visitar la seva llar. Pensava trobar-me amb quatre peces antigues, com hi ha en moltes cases, amb unes relíquies del passat, amb records valuosos per a ell però d'escàs interès per als altres.

El carrer de la Tosca on viu és estret i de la seva façana i finestra em donen la benvinguda uns ànecs blancs amb el bec groc, flors i rajoles que ja t'ensenyen que allà hi viu una persona amb ànima d'artista.

La primera sorpresa és a l'entrada. Del sostre en penja un llum de ferro amb espelmes de cera que cremen lentament i et donen la visió d'una època adient a les àmfores, a les rajoles emmarcades, a tants i tants objectes que pengen en les parets o col·locats discrecionalment al terra enllosat de pedra.

En un curt passadís hi té les eines del camp de totes mides i en una altra estan-

ça gramòfons, discos de pedra, claus, una col·leció de planxes de ferro de foc, budes petits i grossos, soques impressionants d'arbres centenaris i una magnífica espasa de samurai que brilla esplendorosa i que el Josep Maria va portar en un dels seus viatges per Orient.

L'autor d'aquesta col·lecció de meravelles és un home cordial, obert, extasiat i feliç amb aquesta obra que li ha costat anys d'aconseguir, sense cansar-se de buscar objectes per al seu museu.

Els fòssils atrauen també l'atenció del visitant. Prop d'ells et trobes amb tres caps immensos dissecats, un de senglar i dos originaris de l'Àfrica, que et miren indiferents i ignorants del que imposa la seva altiva presència.

Cal dir que en diferents sales tot és ambientat; des de la il·luminació que dóna el to encertat a cada estança, a cada figura, a cada detall, fins a construir una teranyina amb fils per a donar més ambient a alguna antiguitat.

Els objectes de plata, nets i brillants, gerres, àmfores i plats. Alguns tenen la data del 1700.

Sento el regalimar d'una cascada d'aigua que baixa cantarina entre la verdor que l'envolta i que dóna pau i sonoritat quan entro en el meravellós jardí amb flors que despunten en la vesprada d'abril. Un jardí amb dues estances cobertes només per la teulada. Un de rústic amb taula i seients de fusta. L'altre, amb sillons de vímec i on en les caloroses nits d'estiu deu ser un goig reposar entre la tènue i fantàstica llum que pots trobar en un oasi de pau.

M'ha impressionat, el museu de Josep Maria Casacuberta. És impossible descriure tot el que conté. Tantes filigranes, tantes meravelles, tant treball en què no compten les hores, però la satisfacció que deu sentir en el seu esperit no pot pagar-se amb res material.

Cal dir que el lloc és immillorable. Parets nues, terra de lloses, voltes, un

sostre de bigues de fusta que captiva, fan que el conjunt sigui admirat i admirable.

Penso que en un capvespre com el que he viscut al costat del Josep Maria no es pot descriure tot el que ensenya aquest museu. És necessita temps per a contemplar cada relíquia que guarda gelosament i orgullosament, cal endinsar-se profundament en cada peça, cal tornar-hi a poc a poc per a gaudir d'un vespre i un altre

vespre de les meravelles que el Josep Maria ensenya gustosament.

Crec que els moianesos hem de sentir-nos orgullosos de tenir aquest museu desconegut per a molts. Així com a mi m'ha produït sorpresa, els qui el visitin també en quedaran gratament admirats. Tal com dic al principi, Moià és una caixa de sorpreses.

Agustina Cantó

PUBLICACIONS

En aquesta secció donem compte de publicacions relacionades amb

Moià o el Moianès o bé d'informació publicada sobre la nostra vila i rodalia i la seva gent. Distingim quatre apartats: llibres, fullets, revistes i diaris.

Llibres

En l'apartat de llibres, aquesta vegada hem rebut *Contalles i rialles d'arreu del*

món, d'Alegria Julià i Danés, mestra i escriptora vinculada a Moià. Aquest volum és editat per Cadí (Barcelona 2011), té 96 pp. i conté il·lustracions de Núria Feijóo. Llibre recomanable per a qui vulgui passar una estona divertida.

Fulletts

En l'apartat de fullets, aquesta vegada hem rebut:

— «Territoris serens», un itinerari pel Moianès, el Lluçanès, la vall del Ges, Orís i Bisaura i el Cabrerès-Collsacabra. Es pot trobar al Consorci del Moianès.

— «Goigs de Sant Pere de Seguers», amb text de Mn. Carle's Riera i música de Joan M. Aragonès. Aquesta petita parròquia pertany al terme municipal de Sant Pere Sallavinera, prop de Calaf.

— Cal afegir-hi els diversos prospectes de propaganda electoral (contenint els respectius programes) de cara a les eleccions municipals del 22 de maig, com el de «Ara Moià» (12 pp. a tot color), «Entesa per Moià» (12 pp. a dos colors), «PSC Moià» (16 pp. a tot color) i «CiU» (12 pp. a tot color), a més de fulls solts també de les diverses candidatures.

Revistes

En l'apartat de revistes, i començant per les editades a Moià o rodalia, hem vist:

— el número 129 (I trimestre 2011) de *Palestra*, portaveu de l'esport moianès, amb 16 pp. de temàtica esportiva;

—el número 80 (abril 2011) de *Guaiteul*, full informatiu mensual de la comunitat dels Avets, amb 3 pàgines en format digital;

—el número 8 (primavera 2011) de *El Polvorí*, revista editada per l'Ateneu La Pólvara, amb 44 pp. de temàtica vària;

—el número 2 (juny 2011) de *Mo*, revista publicitària del Moianès, gratuïta, amb 24 pp., editada per Estudi Macarró, c/ Quadro, 7, baixos, Castellterçol.

Passant a les revistes de fora, hem vist:

—el núm. 469 (març-abril 2011) de *Escola Catalana*, que publica (p. 51) l'article «Escoles en Xarxa: els nodes d'un país», signat per Xavi Padrís i Singla, moianès que fa de mestre a l'Escolania de Montserrat.

Diaris

Passant als diaris, hem trobat les següents notícies (que donem per ordre cronològic i, si no diem res, es tracta del diari manresà *Regió 7*) d'interès per a Moià i rodalia i la seva gent:

—27-4-2011: «Calders clausura una antena de telefonia mòbil després de 12 anys de polèmica. La instal·lació havia estat desmuntada i tornada a muntar en poc més d'un mes l'any 2002 després d'una sentència judicial». «Per a viure de la pagesia avui dia s'ha de ser original i constant», breu entrevista a Dirk Madriles, pagès de Castellterçol, dins la secció «De casa». La «meteoimatge» és un lilà florit, fotografia tramesa a la redacció per Agustina Martínez Paixau.

—30-4-2011: «CiU es presenta a Calders amb un ex-alcalde i veïns de tots els nuclis». «La producció d'aquests licors és una tradició que ens sabria greu perdre», entrevista a Josep Galobart, monjo de Montserrat i vinculat a Moià, a propòsit d'una sèrie de licors montserratins».

—2-5-2011 (*El 9 Nou*): «Presenten a Olost una ruta per territori serè de 160 quilòmetres. Inclou el Moianès, la Vall del Ges, Orís i Bisaura, el Cabrerès i el Lluçanès».

—3-5-2011: «Entesa per Moià presenta llistes i s'obre a l'opció d'un futur govern unitari. El partit es marca com un dels principals objectius reduir la despesa municipal per rebaixar l'elevat deute».

—5-5-2011: «Els catalans fem la festa major, en singular, no gastem ni en felicitat», entrevista a Quim Vila, cantant i guitarrista moianès, amb motiu d'un seu concert a Manresa. «Si un no ha nascut a pagès, se li fa difícil de viure-hi», breu entrevista a Dolors Sala, pagesa de Moià, dins la secció «De casa».

—7-5-2011: la «meteoimatge» són unes tulipes en un jardí de Moià, foto enviada a la redacció per Rosi Bofarull.

—8-5-2011: «Si vols dedicar-te a la pagesia n'has de ser un enamorat», breu entrevista a Antonio Bernal, pagès i granjer de Moià, dins la secció «De casa».

—9-5-2011: «És el primer cop que vinc i l'he trobat una fira propera», entrevista a Fortià Casas, formatger artesà de Moià, a propòsit d'una fira a Avinyó. «L'atenció a les persones, el punt clau per al PSC de Moià».

—12-5-2011: «Estudiants de secundària de Moià i de Manresa faran de diputats per un dia». La «meteoimatge» és una vista des dels cingles de Bertí, fotografia tramesa a la redacció per Carles Illa Casanova.

—14-5-2011 (*La Vanguardia*): «La Fura dels Baus reinventa *Orfeo ed Euridice* en el 25è aniversari de Peralada. Padrissa recupera la versió que va programar la reforma de l'òpera en el segle XVIII». La «meteoimatge» són unes orquídiades als voltants de Moià, foto enviada a la redacció per Pep Campà Font.

—16-5-2011: «Membres de CiU a Moià berenen amb Oriol Pujol a l'auditori de Sant Josep. L'espai es va omplir d'amics i militants de la coalició, i de tots els membres de la llista de CiU». «Ara Moià reuneix 250 persones, més que cap altre partit, en un acte emotiu».

—17-5-2011: «Parades i jocs medievals omplen de gent el poble més petit

del Moianès», referint-se a Firartesia a Granera.

—18-5-2011: «Moià s'aferra al repte de sanejar la hisenda. Amb un deute pels núvols i un clima polític crispat, els partits de Moià enfilen una cursa que es preveu especialment complicada. La delicada situació en què es troben les arque municipals obligarà el futur govern a fer un sobreesforç estalviador, agreujat pel context de crisi global. El poble enceta una nova etapa d'incertesa econòmica i plena també d'interrogants polítics que es plantegen amb la marxa de l'històric alcalde Josep Montràs», pàgina dedicada a les eleccions municipals.

—19-5-2011: «Entesa per Moià ha destinat 2.619 euros a la campanya», referint-se a les eleccions municipals.

-19-5-2011 (*La Vanguardia*): «La Fura torna al Mercat de les Flors de Barcelona unint Shakespeare amb l'alta gastronomia. El restaurant Mugaritz participa en "Degustación de Titus Andronicus". Padrisa muntarà la gala inaugural a les termes de Caracalla de Roma». Semblantment s'expressava el diari *Avui* del mateix dia: «Una Fura dels Baus gastronòmica. "Degustación de Titus Andronicus" arriba al Mercat de les Flors amb la complicitat de deu restaurants. La crisi fa que s'hagi retallat un any la gira per Europa. Es tornarà a intentar en el 2013».

-19-5-2011 (*Avui*): «"Terra baixa" al Moianès», carta, signada per Andreu Pujol i Mir (Sant Quirze Safaja) explicant que durant el mes d'abril s'ha rodat una pel·lícula a Castellterçol sobre l'obra *Terra baixa*, del dramaturg Àngel Guimerà.

—20-5-2011: «El govern de Moià aprofita els últims dies de mandat per a tapar el forat de la plaça Sagrera». «La vicepresidenta de la Generalitat, Joana Ortega, dóna suport als candidats de CiU al Moianès». La «meteoimatge» és una nuvolada sobre els voltants de Moià, fotografia tramesa a la redacció per Xavi i Jordi.

—20-5-2011 (*Gara*): «Juego, pero con un propósito muy definido que va mas allá», entrevista a Marcel·lí Antúnez Roca, moianès, «artista de la performance interactiva».

-20-5-2011 (*Avui*): «Prehistòria amb rigor. Diumenge tindrà lloc el Mercat de la Prehistòria a Moià, una zona on s'han realitzat troballes que daten de fa 50.000 anys», portada i 4 pàgines interiors dins el suplement setmanal «Sortim».

—21-5-2011: «Moià retorna demà a la prehistòria amb una jornada que inclou més de 60 tallers». «El Forn de la Calç (Calders) celebra 3 anys amb una vetllada d'art actual».

—22-5-2011: «Sóc una mica manetes: a casa sóc jo la qui fa les reparacions», breu entrevista a Agnès Oriol, comerciant de Moià, dins la secció «De casa».

—23-5-2011: «Eleccions municipals: CiU de Moià rep una forta patcada i cau al tercer lloc. El futur govern és obert als pactes, perquè ni Ara Moià, amb 5 regidors, ni Entesa, amb 5, no tenen majoria». La «meteoimatge» son unes flors (boques d'ase o conillots) al Moianès, foto enviada a la redacció per Joan Capdevila.

—24-5-2011: «La primera muniada la fema a 2/4 de 7 del matí, estiu i hivern», breu entrevista a Salvador Serracarbasa, ramader de Moià, dins la secció «De casa».

-24-5-2011 (*Avui*): «Paròdia "furera"», crítica, més aviat negativa, signada per Joaquim Armengol, de l'obra *Degustación Titus Andronicus*, de la Fura dels Baus.

—25-5-2011: «Calders obrirà la setmana que ve el nou casal de la gent gran. L'equipament s'ha construït al solar de les antigues escoles i també tindrà centre de dia».

—26-5-2011: «La policia enxampa un home que havia robat en tres comerços de Moià. Al detingut, originari dels països de l'Est, el van enxampar in fraganti i se sospita que no actuava sol».

—27-5-2011: «Castellterçol acull diumenge una trobada amb 300 puntaires».

—28-5-2011: «"Ara Moià" proposa a l'Entesa i a CiU la formació d'un govern inèdit d'unitat. La llista que encapçala Dionís Guiteras espera que la unió refaci els ponts de diàleg perdut. Canvi rotund a l'Ajuntament de Moià». «Moià es recepta

unitat», editorial. La «meteoimatge» és un cistell de cireres collides a Moià, fotografia tramesa a la redacció per Rosi de Moià.

—29-5-2011: la «meteoimatge» és una posta de sol rere el campanar de Moià, foto enviada a la redacció per C. Illa.

PÀGINES DE L'INSTITUT

Viatges dels alumnes

Els alumnes de l'Institut d'Educació Secundària Moianès van realitzar llurs viatges d'estudis just abans de Setmana Santa. Estem parlant del viatge de final d'etapa de 4t d'ESO i de 2n de batxillerat i de crèdit de síntesi a Navarra de 2n d'ESO.

Els alumnes de 2n de batxillerat van fer el seu viatge de l'11 al 14 d'abril a Roma. Gràcies a les indicacions precises

d'un guia expert i avesat a la Ciutat Eterna, el grup de Roma va realitzar una selecció de visites insuperable. Segur que els qui ja hi heu estat firmaríeu el mateix recorregut. Són, la majoria, les visites obligades quan es va a Roma, però també n'hi ha alguna que no acostuma a figurar en les guies de viatge.

Evidentment, es va visitar el Vaticà. I es va fer el tradicional recorregut turístic

Els de 4t d'ESO a St. Sebastià

Els de 2n d'ESO a Saragossa

per la Via del Corso (un dels carrers comercials més importants). Es van visitar monuments i places inoblidables: la Piazza Navona (en forma el·líptica, perquè conserva la forma de l'antic estadi de l'emperador Domicià), el Panteó (temple rodó), la Piazza di Spagna, la Fontana di Trevi, etc. I, és clar, les restes imponents del Colosseu i les veïnes de l'antic Fòrum romà. A més a més, també es va fer una visita, fora de la ciutat, a les ruïnes de la ciutat portuària de la Roma imperial, anomenada Òstia («portes», en llatí), situada prop de la desembocadura del riu Tiber i a tocar, per tant, de la platja on els romans actuals es banyen a l'estiu (i amb els quals coincideixi effer'rrren".../. Són, aquestes, unes mines esplendoroses i agraïdes de visitar: tenim davant nostre, envoltada de camps i decorada amb alguns arbres, una antiga ciutat tota sencera, amb carrers, cases, monuments, etc. Amb l'avantatge, a diferència de Pompeia, que no rep milers de visites al dia...

Els alumnes de 4t d'ESO van anar al País Basc. Van visitar l'interior de Biscaia i Guipúscoa. Estaven allotjats a Sant

Sebastià (Donosti) i van aprofitar-ho per a remullar-se a la famosa platja de la *Concha*. A Gernika van entrar al Museu de la Pau i a la *Casa de las Juntas*. I van fer una caminada fins a *San Juan de Gastelugache*, que és una ermita construïda en un illot enmig del mar.

Els alumnes de 2n d'ESO, com cada any, marxen de colònies per realitzar el crèdit de síntesi. Habitualment marxaven a Cantàbria, però enguany ha calgut canviar la destinació per motius d'*overbooking* a la casa de colònies de Cantàbria. Finalment, s'ha optat per Navarra. Parlant amb ells, sembla que van quedar gratament impressionats per la visita al Museu de la Tòfona (prop de Lizarra/Estella). I, a part d'això, també m'han destacat: l'aturada (pausa) en el viatge a Saragossa i el passeig per la plaça del Pilar; el castell d'Olite (on tenien uns jardins amb un zoològic d'animals exòtics, just a tocar de les cambres reials); la passejada per Pamplona i la visita a un complex esportiu; l'excursió al parc natural del riu Urederra («aigua bonica», en èuscar), etc.

Joan FONTCUBERTA

ENGRUNES D'OPTIMISME

A mesura que els anys van passant i el temps implacable va transcorrent, els humans també anem canviant gairebé al mateix ritme, travessant les diferents etapes de la vida. Això fa que automàticament la personalitat vagi rebent variades percepcions de tot quant l'envolta.

Es passa un determinat temps, el que inclou la infantesa i la joventut, en què pot dir-se que l'optimisme aflora pels quatre costats. Poden sorgir petits núvols, però s'esvaeixen molt aviat i allò que per uns moments deixa de veure's de color de rosa té una durada molt curta i l'esperit torna a alliberar-se totalment d'aquell mal instant.

Ara bé, malauradament, quan s'arriba molt enllà i les perspectives ja es desdibuixen, de tot el que en diríem optimisme en queda molt poca cosa. Tot es veu perdut i en aquests moments actuals veus un món injust, on sembla que s'hagi perdut la carta de navegar. Però jo, ara, dono un tomb a les meves reflexions i procuraré ressaltar el que suggereix el títol de l'escrit, que va ser fruit d'una vivència.

Em refereixo al jovent d'ara. <j>Són millors, són pitjors, o simplement són diferents? Crec que estan vivint una etapa potser més complicada que les anteriors, però també crec que el bon fer, l'obrar correctament, la noblesa de cor, els bons sentiments són de totes les èpoques. El que passa és que normalment el bon fer no aflora; tenen molta més força per arribar a la llum la maldat i el desordre. I ara aquí puc deixar constància d'uns fets que vaig poder constatar personalment.

Era el dia de Sant Jordi, dia de lletres i flors. En sortir al carrer i per la mateixa vorera per on jo anava, baixava un ceguet ja madur i amb el seu bastó anava donant cops que li servien per a

orientar-se. De sobte, va sortir d'un portal una joveneta, bonica, riallera, que, acostant-se al ceguet, li preguntà on anava, que ella l'acompanyaria. Ell li contà que anava a comprar una rosa per a la seva muller en testimoni del seu amor. Aquella joveneta l'agafà pel braç i el portà a la primera parada de roses que trobaren, ja que ell no sabia on eren.

Vaig seguir molt de prop aquell esdeveniment i puc assegurar que m'entendrí de debò. Aquell dia segurament fou el meu, ja que, després d'aquella agradable trobada de la noieta i el ceguet, em vaig creuar amb un grup d'infants discapacitats que anaven en cadira de rodes. Els meus ulls van fixar-se precisament en el jovent que els conduïa. Gairebé hauria plorat. Uns joves plens d'energia i força, nois i noies, portaven a passejar aquells altres pobres infants desvalguts, amb l'alegria de fer-los un xic feliços.

No és això digne de valorar? Aquelles trobades em van arribar al cor. «No tot està perdut», vaig pensar, i crec que tal vegada, malgrat que ens arribin a través dels mitjans de comunicació tota mena de notícies plenes de malvestats i desordres, hi ha molt jovent solidari, potser fins i tot més que abans.

Això és simplement un pensar i per això solament puc aplicar-hi el títol de «engrunes d'optimisme».

Josefina FÀBREGAS

Llegir ens fa més cultes

CAMPANADES

Cada llengua té el seu joc

Quan feia un quant temps que era vicari d'una parròquia a l'Argentina em van donar la responsabilitat d'una llar o asil d'infants o noiets amb problemes; eren una seixantena de nois, a tot estar, internats.

Un o dos cops a la setmana, a la tarda, sortíem en lliure desordre a passeig per distreure'ns, sobretot a un gran parc. Naturalment, jo parlava en la variant argentina del castellà, la llengua d'ells. Però vaig tenir una sorpresa. Una tarda, un dels nens em va preguntar: «Usted, padre, ¿en qué lengua nos està hablando?»

Fet i fet, aquell nen en la meua parla hi percebia un joc lingüístic diferent. Com diu Steiner, quan parlem una llengua estrangera que hem après, a dins ens continua parlant la llengua nadiua. Ella mana.

Vivim en un món de jocs lingüístics. Pel que fa als idiomes, jo sóc un català obstinat i de mal ferrar; com Josep Pla, que deia que el seu anglès, més que de Nord-amèrica, era de Mata-depera.

No vagis a França, rossinyol

Els qui tenim anys recordem que, en el temps de la nostra joventut, era moda pensar que les millors novel·les d'aleshores eren dues o tres de la postguerra i franceses. Nosaltres quasi pensàvem que si Jean-Paul Sartre no hagués escrit *La naúsea* i Albert Camus no hagués publicat *L'estranger*, els catalans encara no sabríem quina cosa és allò que en diuen l'existència.

Si coneguéssim bé la literatura catalana, això no passaria. Per exemple, Sebastià Juan Arbó, en la seva novel·la *Hores en blanc* (1935), sap, millor que Camus, presentar un jove barceloní desenganyat, indiferent, sense moral, capaç de tot, àdhuc del crim que va cometre. Aquest jove català sentia la nul·litat i l'absurd de la vida.

En la novel·la del mallorquí Miquel Àngel Riera titulada *Morir quan cal* (1974), el noi protagonista, en veure la violència i la brutalitat de la guerra, diu: «M'ho haviem de dir abans, que viure era aquesta cosa.» I abandona aquest món sense esperar resposta. Deixeu-me dir: «Rossinyol, no cal que vagis a França, rossinyol.» La millor literatura de l'absurd la tenim a casa nostra.

Mn. Pere CAMPÀS BONAY

**CLÍNICA
PODOLÒGICA
MOIÀ**

DP. Carme Mendoza Sacra
Nº Col. Podologia 1.113 / Nº Col. Infermeria 34.996

TRACTAMENTS DE PODOLOGIA I INFERMERIA

Plaça Colom, 4, 2n, 2a
Tel. 93 820 9155 - 08180 MOIÀ

RECORDANT MARIA VILARDELL

La TOSCA ja va publicar, el mes passat, una necrològica dedicada a Maria Vilardell i Viñas. Aquest escrit que ara hem rebut i que donem a la llum pública ve a completar la nota del mes anterior.

S'ha mort la Maria, em va dir una veu per telèfon: la Maria Vilardell, la néta del tenor Vihas. Em va doldre, la seva mort, em va donar la sensació que per a Moià moria quelcom més que la Maria. Ha estat una mort a trossos: es va morir la idea de fer de can Vihas un centre de la música, un centre des d'on oferir els cants de Francesc Vihas, de Victòria dels Àngels, de l'òpera vista des de l'òptica de la Fura dels Baus... Hi havia engrescament, possibilitats, projecte, gent disposada a tirar-lo endavant. Va morir abans de la crisi: no hi va haver voluntat política, la idea va ser esborrada. S'està morint el Festival Vihas...

I ara ha mort la Maria. Ella deia que tenia tres grans amors: la música, la família i Moià. Sempre va ser present en els esdeveniments musicals de Moià i en la Festa de l'Arbre Fruiter. Assistia a tots els concerts del Vihas, que deia ella,

inaugurà l'auditori, participà en les Joventuts Musicals de Moià, presidí la Festa de l'Arbre Fruiter... Mai no va deixar de venir a Moià.

Cal mencionar una vegada més la creació i el manteniment del Concurs de Cant Francesc Vihas a Barcelona durant més de quaranta anys. La Generalitat li va concedir, a Maria Vilardell, la Creu de Sant Jordi l'any 1992. Presidenta dels Amics del Liceu, l'any 2010 rebé d'aquesta entitat la medalla d'or en reconeixement de la seva tasca en pro de la música.

Podríem prou continuar la llista, però retorno al principi: Moià era una part important de la seva vida. Ara ploro la mort d'una persona amiga i la mort d'uns fets de cultura i canto un sentiment de reconeixement d'una vida dedicada a la música i d'un futur que, si bé difícil, pot tenir una nova naixença. Moià no pot dir adéu a una proposta musical que té ressò mundial.

Sé que ha estat acceptada la proposta de Joventuts Musicals de Moià de dedicar una plaça pública moianesa a Maria Vilardell Vihas, proposta a la qual em vaig adherir. N'estic contenta. Des de Moià et recordarem molt, Maria.

Una rosa vermella presidí el concert celebrat per Joventuts Musicals de Moià en record de Maria Vilardell, tenint present que fou precisament la Maria qui oferí el primer concert a l'auditori de Sant Josep

Com a apèndix, vull unir-me als mots de comiat que li van dedicar els liceistes dels pisos quart i cinquè: «Benvolguda Maria, deixes un llegat important per als aspirants a l'art de l'òpera, i també per als afeccionats, ja que gràcies a la teva amabilitat i generositat escoltem i escoltarem cantants d'arreu, sortits del Concurs

Internacional de Cant Francesc Vihas, mundialment reconegut i que tu amb serietat has dut a bon terme. Gràcies per haver-nos recordat any darrere any la importància de la música, i molt en particular de l'òpera, en les nostres vides. Sempre et recordarem.»

Teresa TERRICABRAS I VILAR

NOTICIARI

LLEURE I CULTURA

El divendres dia 29 d'abril a dos quarts de dotze del matí i a les nou del vespre, a TIES Moianès, es va representar *Somni d'una nit d'estiu*, de W. Shakespeare, acte integrat dins la 22ª Mostra de Teatre als Instituts, organitzada per la Diputació de Barcelona. El mateix dia, a les vuit del vespre, a l'auditori de Sant Josep, es va oferir la conferència «Crisi i migracions», a càrrec d'Arcadi Oliveres, acte organitzat per JERC de Moià.

El dissabte dia 30 del mateix mes, a les onze del matí, al pati de l'escola pública, va actuar l'Escola de Dansa «Somnis» amb motiu del Dia Internacional de la Dansa.

El dissabte dia 14 de maig es va celebrar la festa de Sant Isidre, patró de la pagesia. A les deu del matí, a l'Agropecuària del Moianès, hi hagué l'assemblea general de socis de la cooperativa. A dos quarts de dotze, benedicció de tractors, sortint del pati de la cooperativa esmentada. A les dotze, missa solemne a l'església parroquial. A les dues del migdia, arrossada a l'espai de la seu social de l'esmentada entitat.

El diumenge dia 15 del mateix mes, al camp de golf de Montbrú, es va disputar

la 2ª Prova P&P Golf Manresa. El dimecres següent, al mateix lloc, Golf i Botifarra. I el dissabte següent, el 3r Trofeu Patrocinadors.

El dissabte dia 21 a dos quarts de nou del vespre es va fer a l'Ateneu, amb el títol de «Nit amb classe», un sopar amenitzat amb música de Romaina. A les nou del vespre del mateix dia tenia lloc a l'auditori de Sant Josep un concert del pianista Diego Catalan Flores, concert integrat dins la Xarxa de Músiques de Catalunya i organitzat per Joventuts Musicals.

Per al diumenge dia 22 el GEMI va organitzar una excursió a la serra de Bellmunt, sota la coordinació de Quini Sanchez. El mateix dia, de les 11 a les 19 hores, tenia lloc a la vila una competició de *skateboard*.

Els dies 25, 26 i 27 de maig va actuar a Moià (a la plaça del Saiol) el Circ de Catalunya.

El diumenge dia 29 de maig al matí es va fer la «3ª descoberta del Moianès amb tractors d'època». Sortint de Moià, la caravana de trenta-quatre tractors antics va fer una ruta turística cap a Collsuspina. De retorn a Moià es va fer una arrossada.

ACTIVITATS SOBRE LA PREHISTÒRIA

Com cada any pel maig, a Moià han tingut lloc activitats sobre la prehistòria.

Per una banda, el X Mercat Escolar de la Prehistòria, al parc temàtic de les Coves del Toll, els dies 16-20 de maig.

Per altra banda, el XIV Mercat de la Prehistòria, al parc municipal de la vila, el diumenge dia 22 de maig, de 10 a 15 hores. El bon temps va afavorir l'assistència de públic, molt nombrós. Un dels aspectes destacats va ser l'escorxada d'un porc senglar amb sílex i la posterior cocció. En unes declaracions al diari *Regió 7*, Marta Fàbrega, directora del Museu de Moià i responsable de les Coves del Toll, declarava: «Amb aquesta fira volem socialitzar la prehistòria, fer-la propera a la gent.»

ELECCIONS MUNICIPALS

Heus ací el resultat de les eleccions municipals, celebrades el diumenge dia 22 de maig, pel que fa al municipi de Moià, segons dades del diari *Regió 7*:

Candidatures:

Ara Moià (AM), 1.033 vots (40'29%), 6 regidors.

Entesa per Moià (EpMoià), 880 vots (34'32%), 5 regidors.

Convergència i Unió (CiU), 365 vots (14'24%), 2 regidors.

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC), 145 vots (5'66%), 0 regidors.

Partit Popular (PP), 85 vots (3'32%), 0 regidors.

Cens: 4.031. Total de vots: 2.626. Abstenció: 34'85%.

CONSORCI DEL MOIANÈS

El Consorci per a la Promoció dels Municipis del Moianès ha difós un díptic informatiu sobre «Resultats del Consorci del Moianès. 15 anys (1995-2010)». També un sobre un cicle formatiu de grau mitjà de cara a ser «tècnic en atenció sociosanitària».

Igualment, ha difós un calendari d'activitats del programa «Som-hi! Anem a buscar feina» i les bases del «1r concurs

Aspecte general del Mercat de la Prehistòria

Detall d'un taller del Mercat de la Prehistòria

per a la portada de l'agenda d'activitats especial estiu 2011».

Finalment, ha creat un portal de difusió d'entitats i associacions.

Per a més informació: Can Carner, Joies, 11-13, 08180 Moià, tel. 93 830 14 18.

NOU ESTABLIMENT

Per al diumenge dia 5 de juny (de les 17 a les 22 hores) hi havia anunciada la inauguració de la Sala d'Escalada Moià, amb un rocòdrom, etc., a nom de l'Associació Esportiva Via Boulder, al c/ de Josep Gallart, 18-20. Per a més informació: tels. 93 820 85 62 i 670 062 761. Els desitgem èxit.

MISCEL·LÀNIA

El Patronat de l'Arbre Fruiter ha difós les bases del certamen literari d'enguany, sobre el tema «Els boscos, per a les persones», en modalitat de prosa. Per a més informació, adreçar-se a l'ajuntament.

El Museu de Moià disposa de quatre places de Plans d'Ocupació subvencio-

nats pel SOC-Generalitat a cobrir en contracte temporal de sis mesos (juny-desembre 2011). Per a més informació, adreçar-se a Can Casanova.

Ràdio Moià (107,8 FM) emet cada dimecres a les nou del vespre el programa «El xiu-xiu 6», amb diversos ingredients, com ara entrevistes, concursos, notícies, música, etc.

TVMoianès (www.moianes.tv) ofereix també informació diversa.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Eloi Ramírez i Vives, fill de David i de Laia (oriünda de Moià), dia 16 de desembre, a Sant Cugat del Vallès.

Ramatou Diallo, filla de Batieble i d'Adiara, dia 16 d'abril.

Bernat Pujadas i Rubio, fill de Joaquim i de Zuleyka, dia 21 d'abril.

Naia Castillo i Canchales, filla de Joan i de Sònia, dia 24 d'abril.

Rachel Natalia Montero Gonzalez, filla de Natàlia, dia 28 d'abril.

Nil Colomer i Gonzalez, fill de Sebastià i de Jessica, dia 29 d'abril.

Jana Vilardell i Soler, filla de Lluís i de Mercè, dia 2 de maig.

Sofia el Moutataouia i Torras, filla d'Abdelhaq i d'Esther, dia 2 de maig.

L'enhorabona als venturosos pares.

Casaments

José-Miguel Salas Tobarias (natural de Granada i veí de Moià) amb Beatriz León Aguilera (natural de Barcelona i veïna de Moià), dia 15 d'abril. Felicitem els nuvis.

Defuncions

Sebastià Armadans i Vila, de vuitanta-dos anys, dia 10 de maig.

Maria Garcia i Gironès, de noranta-un anys, vídua de Pere Ribé i Escarré, dia 11 de maig.

Mariana Guerrero Muhoz, de vuitanta-set anys, vídua de José Moyano, dia 13 de maig.

Ascension Martínez Martínez, de vuitanta-sis anys, vídua de Francisco Guerrero, dia 20 de maig.

Maria Dolors Oller i Solà, de cinquanta anys, dia 20 de maig.

Al cel sien. Donem el condol als seus familiars.

NOTA DE LA REDACCIÓ

Els qui vulguin donar-nos articles, notícies o altre material per al pròxim número han de fer-nos-ho arribar abans del dia 10 de juliol, en què tancarem l'edició. Demanem que hom ens informi d'esdeveniments com naixements, casaments, defuncions esdevingudes fora de Moià, finals de carrera, festes familiars, activitats d'entitats, etc. (es pot fer, per exemple, a través del nostre correu electrònic latosca@latosca.org). Agraïrem també que els encarregats de repartir programes per les botigues i cartelleres ens en deixin un exemplar a la nostra bústia de Can Carner (on també hom pot dipositar la correspondència adreçada a LATOSCA). Gràcies.

Així mateix, valdria la pena que els subscriptors ens informessin dels canvis de domicili o de titularitat de la subscripció, a fi d'evitar extraviaments dels exemplars que enviem per correu.

¿Ja tens el llibre
Moià, sempre Moià,
de Liduvina Daví?

Es troba a les llibreries de la vila.

CLINICA DENTAL

Dr. Marc Pujol Comajoan

ODONTOLOGIA GENERAL-URGÈNCIES
ORTODÒNCIA-IMPLANTS

Plaça Major, 10, 3r. 2a.

Tel. 93 830 06 98

08180 MOIÀ

DESPLAÇAMENT A MAUER

Els dies 29 i 30 d'abril i 1 de maig un grup de quaranta-cinc moianesos i castellerçolencs van fer cap a Mauers (Alemanya), on van passar tres dies plens d'activitats culturals, socials i lúdiques.

L'expedició va sortir de Moia, en autocar, el divendres dia 29 a les set del matí, encapçalada per l'alcalde moianès, Josep Montràs, i els regidors M. Àngels Morera i Josep Martínez. Ja a l'aeroport de Girona, es va emprendre el vol en avió cap a Baden-Baden, on els esperava un autocar i el *Burgmeister* (alcalde) de Mauers, Jörg Albercht, com també el seu antecessor, Erich Mich, els quals els van acompanyar a la població alemanya.

Un cop allí, ja els esperaven davant el *Rathaus* (ajuntament) les famílies que

acollirien els visitants durant els tres dies d'estada. Conegudes les respectives cases, a la tarda els expedicionaris van visitar el pavelló d'esports i cultura, on se'ls va oferir un entrenament de les gimnastes locals. Al vespre cadascú va sopar a la casa de la família acollidora.

L'endemà, dissabte dia 30 d'abril, hom pogué triar entre fer una visita guiada a la població, assistir a un torneig de futbol femení al camp d'esports o anar a l'estació i prendre el tren de rodalia per visitar la bonica ciutat turística de Heidelberg.

Ja a la tarda, sota les veles de davant el *Rathaus* es va celebrar la festa de l'Arbre de Maig i, entre begudes i entrepans, hom pogué escoltar la Banda de Mauers, que oferí un selecte concert, i la coral masculina «Del bon humor», que inter-

El grup moianesenc davant la casa consistorial de Mauers

*i mi_- * i * i*
El monòlit a l'entrada del parc de Moià

pretà també una colla de peces polifòniques, molt ben executades.

Al vespre, cadascú va quedar lliure per a fer visites als pobles veïns, assistir a la Festa de les Bruixes d'un poblet proper a Mauèr o fer tertúlia a les cases particulars.

El diumenge, dia 1 de maig, es va celebrar la Festa dels Bombers, amb begudes, pastissos i entrepans variats, fins a arribar cap als volts de la una del migdia, en què vingué l'autocar que havia de dur els visitants a l'aeroport de Frankfurt. Fou l'hora dels comiats i d'alguna llàgrima furtiva entre uns i altres, amb la promesa de retrobar-se, si no hi ha cap contratemps important, l'any vinent a Moià, ja que aquesta vegada tocava la tornavisita als alemanys, els quals es desplaçarien una vegada més per retrobar-se uns i altres i refermar els llaços d'amistat que ja s'han trenat entre els dos pobles agermanats.

Un cop l'expedició a Frankfurt, en un vol de poc més de cinc quarts, l'avió els va portar altre cop a l'aeroport de Girona i des d'aquí en autocar novament a Moià, amb l'alegria d'haver passat uns dies meravellosos al costat d'uns amics i d'una gent que ens reben sempre amb una gran estima i consideració.

Val a dir que, anteriorment (per l'abril), s'havia col·locat, a l'entrada del parc municipal de Moià, un monòlit commemoratiu de l'agermanament entre Moià i Mauèr.

Joan CAPDEVILA

Un llibre indispensable:

Moià, 1947-2006.

**«La Tosca», seixanta
anys de vida moianesa,
de Jaume Clarà i Arisa,
profusament il·lustrat**

**Per a dents
més blanques**

DENTIBLANC

El dentífric amb extracte de papaia,
d'energíca acció emblanquidora.

**DENTS NETES,
BLANQUES I
BRILLANTS**

Demani consell farmacèutic.

La Casa de Andalucía de Moià va celebrar el diumenge dia 8 de maig una «misa rociera» i la commemoració de la «Cruz de Mayo», a l'església de l'Escola Pia (fotos de Manel Alsina)

PUBLICORREO

